

دبدهاتونه كركه وكه

مؤلف: سماحة الشيخ

عبدالعزیز بن عبدالله بن باز

زبان: قاضي محمد شعیب (صافي)

Kingdom of Saudi Arabia
The Cooperative Office For Call And Guidance
To Communities at Um Al-Hammam
Under the Supervision of the ministry of Islamic Affairs
Endowment Guidance & Propagation

Tel. 4826466 / 4884496 Fax 4827489 - P.O. Box 31021 Riyadh 11497

Ketabton.com

٣) المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد بحائل ، ١٤١٨ هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

ابن باز ، عبد العزيز بن عبد الله

التحذير من البدع .. حائل .

٦٤ ص ؛ ١٢ × ١٧ سم

ردمك : ٨ - ١ - ٩١٨٧ - ٩٩٦٠

(النص بلغة البشتو)

أ - العنوان

١ - البدع في الاسلام

١٨ / ١٨٦٨

ديوي ٢١٢،٣

رقم الايداع ١٨ / ١٨٦٨

ردمك : ٨ - ١ - ٩١٨٧ - ٩٩٦٠

فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ
فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ -

(قرآن کریم)

التحذير من البدع

دبدعاتو نه کرکه وکه

مؤلف : سماحة الشيخ عبدالعزيز بن عبدالله بن باز

ژباړن : قاضي محمدشعيب (صافي)

دکتاب نوم : دبدعاتونه کرکه وکه

دبحث موضوع : دمیلاد النبی (ص)، معراج دشیپی او د شعبان

دپنځلسمی شیپی دمجلسونو جوړولو شرعی حیثیت

مؤلف : سماحة الشيخ عبدالعزيز بن عبدالله بن باز

ژباړن : قاضی محمدشعیب (صافی)

ناشر : مکتبة الامام محمد بن اسماعیل البخاری

د چاپ نیټه : ۱۴۱۴ هـ ق

د لومړی چاپ شمیر : ۱۰۰۰ توکه

د دوه یم چاپ شمیر : ۱۰۰۰ توکه

د دوه یم چاپ مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

نحمده ونصلی علی رسوله الکریم و بعد :

دا خبره هر چا ته په ډاگه ده چی د دعوت إلی الله مسئله لکه ټخنګه چی منحصره د کوم هیواد، سمت، نژاد، قوم، ډلی او فرد پوری نه ده دغه راز په خپله دعوت إلی الحق هم د کومو خاصو وسائلو او طریقو پوری اختصاص نه لری بلکښی متعددی لاری چاری وجود لری چی د امر بالمعروف او نهی عن المنکر او یا په بل عبارت د اسلامی دعوت د عمومیت او پراختیا میندلو په برخه کښی کمک او مرسته کوی .

د دی جملی نه د لیکوالانو سره د کتابونو د چاپ په قسمت کښی تعاون او د کتابونو، رسائلو او نورو نشراتی موآدو مجانا او وړیا توزیع کول. او دغه ډول د عامو مسلمانانو د مطالعی او اگاهی په خاطر د کتابخانو جوړول او د مطالعی او لیکنی لپاره زمینه برابرول د یادونی اوپام وړ ټکی دی .

د مشهور محدث محمد بن اسماعیل بخاری (رح) په نوم

کتابخانه یا کتاب تون چی اوس الحمد لله دعامو مراجعینو پر
مخ خلاصه او پرانستی ده د دعوت په دغه ساحه کبئی یو مثبت
او اغیزمن گام اخستل بلل کیدای شی .

د دغه رسالی د دوه یم ځل لپاره چاپ او په لږ وخت کبئی د
لومړی ځل یو زر چاپ شویو ټوکونو تمامیدل او ورسره د علاقه
مندانو لخوا شوق او علاقه درلودل په حقیقت کبئی له یو پلوه
ددی خبری د ژوت والی او ثبوت نیشانه ده چی خلک اوس په
غوش اکثریت سره په گړدو چارو کبئی د عمل کولو لپاره د
مسنونه طریقو د لټولو او پیژندلو په باره کبئی زیاته مینه او
دلچسپی لری او دهری هغه وسیلی په لاس ته راوړلو کبئی
چی د هغی په ذریعه سره د اسلام واقعی روح او حقیقت درک
کبیری یو د بل نه سبقت او وړانه والی کوی، او د بل پلوه د
حق پرستو علماؤ په ضد د مبتدعینو ملایانو او د هغوی د
پلویانو د ناوړه تبلیغاتو د بی اثره پاتی کیدو په باب یو ستر
دلیل دی .

د کتاب د دوه یم ځل چاپ په وخت مونږ ته دا فرصت په
لاس راغی چی د پښتو هغه شمیرتوری کوم چی په لومړی
چاپ کبئی د قلمی اصلاح ټخه پاتی شوی وه اصلاح او درست

شول، او همدارنگه حُنی ایاتونه چی حرکات ورباندی نه و
لیکل شوی او د عامو وگړو لپاره ورباندی تلفظ کول سخت او
مشکل و په هغو باندی حرکات ولیکل شول او اوس د هر چا
لپاره په اسانه سره د استفادی وړ وگرځیدل.

الله پاک دی مونږ ته په شریعت باندی د عمل کولو توفیق
راکړی او زمونږ ټول نیک اعمال دی زمونږ لپاره د نجات ذریعه
او وسیله وگرځوی .

وصلی الله تعالی علی خیر خلقه محمد وآله واصحابه
اجمعین.

محمد شعیب "صافی" - کنړ - افغانستان

الف

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سرریزه

مخنی خلك په دی عقیده دی چی دین دهر سری دخپل فکر
او خوښی شی دی او هر چاچی کومه طریقه دعبادت لپاره غوره
کړه او په هغی سره یی عمل تر سره که، دده دنجات او سعادت
وسيله گرځی؛ اما حقیقت دا دی چی ددنیا او آخرت کامیابی
یواځی درسول الله صلی الله علیه وسلم په مبارکو سنتو او
طریقو کښی ده او له دینه پرته نوری ټولی لاری چاری په هر
نوم او دستور سره چی او نومولی شی تلل ورباندی انسان
دتاوان، هلاکت، او تباهی کندی ته غورځوی، حُکمه الله پاک
ددغه امت دهدایت اولارښونی لپاره رسول الله صلی الله علیه
وسلم رالیږلی دی او د دین په ټولو امورو کښی یی پر اسلامی
امت بانندی دهغه پیروی او متابعت فرض او لازمی گرځولی
دی، او درسول الله صلی الله علیه وسلم پریکړوته غاړه ایښودل
او په طریقو او سنتو بانندی یی ورله تلل او خوښی څرگندول
دایمان لپاره اساس او بنسټ ټاکلی دی، الهی فرمان په دی
برخه کښی داسی هدایت ورکړی دی.

فَلَا وَرَيْكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ

ب

لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرْجاً مِّمَّا قَضَيْتَ وَوَسَّلِمُوا تَسْلِيماً ط

او دغه راز الله (ج) د رسول الله صلى الله عليه وسلم داوامرو او احكامو څخه مخالفت دهلاکت او عذاب باعث خودلی دی او دغه لوی خطرته یی مسلمانان په خپل مبارک قول سره داسی متوجه کړی دی: فَلْيُحْذِرِ الَّذِينَ يَخَالَفُونَ عَنْ أَمْرِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ.

که دخدای تعالی د رضا او خوشحالی په لتولو کښی په انصاف سره دقران کریم نصوصو او در رسول الله صلى الله عليه وسلم مبارکو احادیثو ته نظرواچول شی حتما سړی دی نتیجی ته رسیری چی ددنیا او آخرت کامیابی او دالله تعالی رضا او خوشحالی صرف در رسول کریم صلى الله عليه وسلم په تابعداری سره ترلاسه کیدای شی، ځکه چی قرآن کریم فرمایي: قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ د رسول الله صلى الله عليه وسلم پیروی دانه ده چی سړی فقط یو څو اوامر عملی کړی او دیو څو مناهیوو څخه ځان وساتی، بلکښی در رسول کریم صلى الله عليه وسلم پیروی عبارت له دینه ده چی مسلمان په بشپړه توگه خپل ټول کړه وړه دنیوی وی او که اخروی وی، د راحت په حالت کښی وی او که دتکلیف په وخت کښی وی

ج

دخوشحالی په صورت کېښی وی او که دغم په مهال کېښی وی،
په عباداتو کېښی وی او که په معاملاتو کېښی وی لنډه داچې په
هرڅه کېښی او هر وخت کېښی یی د رسول الله صلی الله علیه
وسلم په طریقو باندې درست عیار او عملی کړی او په هیڅ شی
کېښی دپیغمبر علیه السلام داحکامو او سنتو مخالفت ته زړه
ښه نه کړی.

د اسلام دسپېڅلی دین لوی خصوصیت او امتیاز دا دی
چې په دغه دین کېښی صرف دالله جل جلاله قول او درسول اکرم
صلی الله علیه وسلم ارشادات، هدايات او سنت د دلائلو په
برخه کېښی مدار داعتبار دی او دبل هرچا قول او فعل ولوکه دا
دیرغت شخص ته منسوب هم وی، خوکله چې دالله او دالله
درسول داحکامو مخالف وی داعتبار وړنه دی همدا وجه ده چې
علماء وایی: هرڅوک چې درسول الله صلی الله علیه وسلم
دحکم خلاف کوم عمل وکړی او یا کومه طریقه ایجاد کړی اگر
چې ددین په نیت سره وی خویبهاهم کونکی یی گناه کار او عمل
یی کوته او مردود دی لکه چې پیغمبر علیه السلام فرمائی:

(مَنْ أَحَدَّثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ فَهُوَ رَدٌّ) .

په دین کېښی بدعت ددغه ډول اعمالو دجملی څخه شمیرل

کېږي او دا داسې عمل دی چې فاعل او کونکي یې د دین په صیغه او جامه کېښي په دې عقیده باندې تر سره کوي چې ګواکي دا د دین جزء او نیک کار دی، حال دا چې دا د دین جزه بلکېښي په اسلام کېښي نوی راپیدا شوی عمل یې چې په شرع شریف کېښي دهغې لپاره کوم اساس او بنیاد نه شي پیدا کولی، نه په قرآن مجید کېښي دهغې په باب کوم اصل منډلی شي او نه ورله په احادیثو کېښي د مشروعیت دلیل ښودلی شي، اونه په خیر القرون کېښي د دغه عمل دا انجامولو په برخه کېښي د چاقول او فعل د سند په توګه وړاندې کولی شي.

رسول الله صلی الله علیه وسلم په یو مبارک حدیث کېښي هر نوی پیدا شوی عمل په دین کېښي بدعت بللی دی او هر بدعت ته یې ګمراهی ویلی ده او دهرې ګمراهی انجام یې جهنم ښودلی دی، (کل محدثة بدعة وکل بدعة ضلالة وکل ضلالة فو، النار) الحدیث.

شیخ عبدالعزیز عبدالله بن باز د سعودی عربستان د افتاء دعوت او ارشاد رئیس په اوسنی عصر کېښي واقعا یو داسې شخصیت دی چې داسلامي امت دعقائد و او اعمالو د اصلاح په برخه کېښي د دعوت او تبلیغ وظیفی ته په خاص اهمیت

قائل دی او په دغه ساحه کښی داسبابو او وسائلو په عمومیت او پراختیا کښی په اخلاص او صداقت سره هڅه او کوښښ کوی، ترڅو مسلمانان دشرک، بدعت او رسوماتو په ناوړه عواقبو باندی خبر شی چی بیا دقرآن کریم او احادیثو په رڼا کښی دشرکی عقیدی، او مزخرفو خودساخته اعمالو څخه ځانونه وساتی.

دشیخ ابن باز یوه رساله د (التحذیر من البدع) په نوم چاپ شوی ده، په دغه رساله کښی نوموړی دمیلاد النبی صلی الله علیه وسلم په نوم مروجہ محفلونه او مجالس جوړول او اهتمام دغه راز د رجب دمیاشتی په آخره کښی دمعراج دشیپی په نوم دیوی شپی لمانځل، او همدارنگه دبرات یعنی دشعبان دپنځلسمی شپی خاص ډول اهتمام او درناوی او دغه شپه دیوځانگړی قسم عبادت لپاره اختصاصول ناروا او بدعت گڼلی دی او دقرآن کریم او نبوی سننو په استنادی ددغو محدثو عملونو بطلان او عدم مشروعیت په ډیره معقوله او مدله توگه سره ثابت کړی دی.

دغه بدعت (دمیلات مروجہ محفل) د (۷) اوومی پیړی په لومړی لسبزه کښی لکه چی ابن خلکان لیکلی دی په (۶۰۴هـ) حقاً

کال کبني د مظفرالدين کوکری بن اریل په نوم دیو مسرف
پاچا لخوا چی د دین نخخه ناخیره ؤ او یو دنیا پرست ناکاره
عالم یی ملگرتیا کوله، دموصل په ښار کبني کیښودل شو، او
کوم عالم چی ددغه بدعت دایجاد په برخه کبني یی پاچاته
دجواز مشوره ورکړی وه دهغه په باب ذهبی په دول الاسلام
کسی لیکلی دی چی دهغه نوم عمر بن وحید ابوالخطاب متوفی
۶۳۳ هـ ق ؤ.

حافظ ابن حجرعسقلانی دلسان المیزان په ۴ ټوک ۲۹۶ مخ
کبني ددغه مزخرف عالم په باره کبني داسی لیکلی دی:
ده به ددین دائمه وو او اسلافوپه شان کبني ډیره زیاته بی
ادبی او گستاخی کوله، دگنده او قبیحی ژبی څښتن ؤ، نهایت
زیات احمق او مغرور ؤو، او ددین په امور کبني ډیر بی پروا
او سست ؤ، علماؤ ویلی دی چی دپاچا مطلب ددغه بدعت په
رواجولو کبني ځان ته دعوامو پام را اړول او دخپلی واکمنی
استحکام ؤ، او همدغه وجه وه چی کال په کال به یی ددغه
محفل دمراسمو په تر سره کولو بانندی دلکونو رپو مصارف
کول.

علامه ذهبی د دول الاسلام په ۲ ټوک ۱۰۳ مخ کبني په

دی هکله داسی لیکلی دی (وکان ینفق کل سنة علی مولد النبی صلی الله علیه وسلم نحو ثلاث مائة الف) یعنی هرکال به بی د رسول الله صلی الله علیه وسلم دمیلاد دلمانخنی په مناسبت جوړ شوی محفل بانندی تقریبا دری لکه روپی مصرف کولو. اما روسته بیا په نورو سیمو کسی هم دبدعت پسنده اشخاصو له خوا دغه محدث عمل ته هوا ورکړل شوه او عمومیت یی ومنده، ولی دهند په نیمه وچه کښی چی سری په دی وروستیو پیړیو کښی دهندوستان او ورسره په گاوفکرکښی دپرتو هیوادونو پخوانی او وسنی تاریخ ددین په لحاظ سره مطالعه کوی نو ووینی چی ددغه بدعت او په عامه سطحه دنورو بدعاتو په رواجولو کښی خودغرضه حاکمانو او علماء سوء په گډه سره رول لوبولی دی او لا کله چی واکمنی طبقی دغه ناکاره علماء دخپلو گټو دساتلو په خاطر په څنگ کښی نیولی دی نو دغه مزخرفه او ماده پرست علماء بیا دهغوی دنفوذ نه په استفادی کولو سره دبدعاتو او رسوماتو په ترویج اوعمومیت کښی ځانونه بڼه ستری ستومانه کړی دی او بالخصوص شیعه وو او بریلیانو ترټولونه زیاتی په دغه ناولی دند کښی غوټی وهلی دی.

ما دغه رساله «التحذیر من البدع» له دی امله په پښتو

ح

ژبه ترجمه کړه چی ددغه لسان ویونکی او لوستونکی له یوخوا د دلائلو په رڼا کښی په دی پوه شی چی داسلام په مکمل کړی شوی دین کښی دغه اعمال چی دبحث موضوع ده او په دی زمانه کښی یی دبل هروخت په نسبت بازار زیات تود دی، کوم شرعی حیثیت نه لری بلکښی د شریعت خلاف نامشروع او محدث عملونه دی او حان ساتنه ترینه ضروری او لازمی خبره ده، او دبل پلوه دبدعاتو ناوړه اثراتو او عواقبوته هم پام لرونکی اووسی حُکمه اکثر خک دبدعاتو په مهلك جال کښی اوی او په دی گمان چی گنی دآخرت لپاره دثواب ذریعه او نیک کار دی تر آخره پوری پکښی اخته وی او بالآخره عمر یی پای ته ورسیزی اوهمدغسی بی تویی مرشی. (وَهُمْ يَحْسِبُونَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُونَ صُنْعًا) .

اللّه پاک دی مونر ته په سمه لاره دتللو توفیق راکړی، دبدعاتو، خرافاتو، او هرډول باطل او ناروا و څخه مو دی په آمان کښی وساتی، وماذلك على الله بعزیز صلی الله تعلی علی خیر خلقه محمد واله واصحابه اجمعین

قاضی محمد شعیب «صافی»

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

لومړی رساله

الحمد لله والصلوة والسلام على رسول الله وعلى آله
وصحبه ومن اهتدى بهداه اما بعد:

د رسول الله صلى الله عليه وسلم دنیک مرغه میلاد
(زیزیدنی) دلمانځنی په مناسبت دخصوصی غونډو جوړولو او
په دغو غونډو کېنې دپیغمبر علیه السلام داحترام لپاره په دې
عقیده چې دې محفل ته تشریف راوړی، پاڅیدل او قیام او په
یوه ځانگړی توگه دسلام ادا کول، او دغه راز پکښې دځنو
نورو مراسمو داجرا کولو په هکله دډیرو کسانو لخوا خوځوواره
دپوښتنه وشوه چې دغه عمل دشریعت له مخې څه حکم لری؟

حُواب: د رسول الله صلى الله عليه وسلم دزیزیدنی او یا
دبل چا دزیزیدنی د لمانځنی په مناسبت غونډه (دمولود په نوم
محفل) جوړول شرعا بالکل جواز نه لری ځکه چې دا عمل^۱

۱- دبحث موضوع هغه مروهه مجالس او محفلونه دی چې د ربیع الاول
دمیاشتی په ۱۲ نیټه او یا ددغه ورځې پمناسبت سره په نورو وختو کېنې
دخاصو مراسمو شرطونو مصارفو او قیوداتو په ترڅ کېنې منعقد کېزی. مترجم

بدعت او په دین کښی نوی طریقہ ده، او داله دی امله چی دعه
عمل نه رسول الله صلی الله علیه وسلم په خپله کړی دی او نه
په خیر القرون (غوره پیروی) کښی —

در رسول الله صلی الله علیه وسلم راشده حلیفه گانو او نورو
صحاب وو او تابعینو رضوان الله علیهم اجمعین ددغه عمل
داهتمام په برخه کښی اقدام کړی دی، او حال دا چی دوی
در رسول الله صلی الله علیه وسلم په طریقو او سنتو باندی
ترتولو خلکو څخه ښه پوهیدل او له هرچانه دوی دنیی علیه
الصلوة والسلام سره زیاته مینه او محبت درلوده او په ټول امت
کښی دوی در رسول الله صلی الله علیه وسلم دشرع او قانون
زیات تابعدار او پیرو وو، در رسول الله صلی الله علیه وسلم
ارشاد مبارک دی فرمائی: (مَنْ أَحَدَّثَ فِي أَمْرِنَا هَذَا مَا لَيْسَ مِنْهُ
فَهُوَ رَدٌّ)^۱ او په بل حدیث کښی نبی علیه السلام فرمایلی دی:
(عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمُهْتَدِينَ مِنْ بَعْدِي
تَمَسَّكُوا بِهَا وَعَصُوا عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِدِ وَإِيَّاكُمْ وَمُحَدَّثَاتِ الْأُمُورِ فَإِنَّ

۱- کُموڼږد اسلام په دین کښی چی چا داسی نوی کار اضافه کړو چی
ددین څخه نه وی هغه عمل مردود دی دمنلو وړنه دی.

كُلُّ مُحَدَّثَةٍ بَدْعَةٍ وَكُلُّ بَدْعَةٍ ضَلَالَةٌ^۱

په دغو دواړو مبارکو احادیثو کېښی دبدعاتو ارتکاب په کلکه سره منع شوی دی او دمبتدعینو دپاره سخته ویره او تحذیر بیان شوی دی. الله جل جلاله په خپل مبین کتاب کېښی په دې هکله فرمائی: (وَمَا أَتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمُ عَنْهُ فَانْتَهُوا)^۲

او همدارنګه الله تعالی فرمائی: فَلْيُحْذِرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ^۳.
 او بل ځائی فرمایلی دی: (لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ

۱- پرتاسی باندی ځما دستتو او طریقو عملی کول او پابندی لازم ده او له مانه وروسته ځما دهدایت مندوونکو خلفاء دطریقو کلک پابند شی، منګولی وریاندی ولګوی او عمل پری وکړی او په دین کېښی دنوو راپیدا شویو اعمالو څخه ځان وژغوری ځکه په دین کېښی دهرنوی عمل انجامول بدعت دی او هر بدعت (بدعت کونکی) ګمراه دی.

۲- سورة حشر: (۷) او هغه څه چی درکړی تاسوته رسول (دالله) نواښی خلی وینسی قبول نی کړی، او هغه څه چی منع کوی (رسول الله) تاسی له هغه څخه، نو بیرته شی تری (مه شی غواړی).

۳- سورة النور: (۶۳) پس ودی یریری هغه کسان چی مخالفت کوی له امره (حکمه) ددغه رسول ځما، له دینه چی ورسیزی دوی ته څه فتنه (آفت) په دنیا کېښی) یا ورسیزی دویته عذاب دردناک (په آخرت کېښی).

أَسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ۖ
 همدادول الله پاك مهربانى كوى او فرمائى: وَالسَّابِقُونَ الْأُولُونَ
 مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ
 وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعَدَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا
 ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ۖ

او همدغه راز الله تعالى فرمايلى دى:

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ

١- سورة احزاب : (٢١) خامخا په تحقيق دى تاسى ته (اى ويريدونكيو) په (كارد) رسول الله صلى الله عليه وسلم كينى اقتداء غوره، نيکه ډډپاره دهغه چاچى ډاريزى دالله تعالى اواميد لرى (دملاقات) او ورځى روستنى (قيامت) او ډير يادوى الله تعالى هم په خوله هم په زړه.

٢- سورة التوبة : (١٠٠) او هغه وړاندينى اولنى ايمان لرونكى له مهاجرينو او انصارونه او نور هغه كسان چى ددغه سابقانو متابعت يى كړى دى ددوى په احسان يعنى نيكي سره راضى شوى دى الله تعالى له دوى څخه (دطاعت په قبول سره) او راضى شوى دى دوى له الله تعالى نه (دنعمت په وركړه) او الله تعالى دوى ته جنتونه تيار كړى دى چى ددغه جنتونو يعنى دونو او مانيپو دلاندى به يى ويالى بهيزى او دوى به په هغو كينې دتل او هميش لپاره اوسپزى دغه (رضاء او جنت) ډير لوى ډير دى.

لُكُمُ الْاِسْلَامُ دِينًا

په قرآن کریم کښی دغه ډول آیتونه ددی موضوع په ارتباط زښت زیات دی، نو اوس چی دغه خپل مولود د ثواب په نیت لمانځل کیرزی نو دینه خو داسی څرگندیزی چی (العیاذ باللّه) الله پاک ددی امت لپاره دین نه ؤ مکمل کړی او رسول الله صلی الله علیه وسلم هم دغه دین څرنگه چی لازم او مناسب ؤ خپل امت ته نه ؤرسونی چی په عمل کښی یی راوستی وای، ترڅو روستنی خلك را پیدا شول او په اسلام کښی یی داسی نوی کارونه یعنی بدعات او خرافات چی شریعت دهغی اجازه نه وه ورکړی راپیدا کړل او دا په دی گمان چی دا نیک کارونه دی، دین ورباندی کمال ته رسیزی او الله جل جلاله ته دتقرب وسیله گرځی، حال داچی دابی له شکه ډیر لوی خطرناک خیال دی، او په الله پاک او رسول الله صلی الله علیه وسلم باندی اعتراض او نیوکه ده کوم چی الله جل جلاله او دهغه رسول محمد رسول الله صلی الله علیه وسلم ترینه منزّه

۱- سورت مائده : (۳) نن وړخ مکمل کړو ما تاسی ته دین ستاسی

یعنی اصولا او فروعا، او تمام یعنی پوره می کړو خپل نعمت پرتاسی (ای مؤمنانو!) یعنی ددین په اکمال سره او غوره کړو ماتاسی ته اسلام ددین په لحاظ سره، یعنی په ټولو ادیانو کښی ډیر پاکیزه.

او مبراء دی، حُکمه الله پاک دخپلو بندگانو لپاره دین پوره کړی
دی او نعمت یی ورباندی تمام کړی دی.

رسول الله صلی الله علیه وسلم هم په بشپړه توگه سره دین
بیان کړی دی او جنت ته دننوتو او دجهنم داور ټخه دبیچ پاتی
کیدو ټول طریق اولاری یی خپل امت ته په واضحه توگه بشوولی
او په گوته کړی دی، حُکمه الله پاک په صحیح حدیث کبسی چی عبدالله
بن عمرو رضی الله عنهما یی روایت کړی دی داسی راغلی
دی: عن عبدالله بن عمرو رضی الله عنهما قال رسول الله صلی
الله علیه وسلم ما بعث الله من نبی الا کان حقا علیه ان یدل
امته علی خیر ما یعلمه لهم وینذرهم شرما یعلمه لهم، رواه
مسلم فی صحیحہ^۱

او دا ښکاره خبره ده چی زمونږ پیغمبر جناب محمد رسول
الله صلی الله علیه وسلم د ټولو انبیاء غوره او آخرنی پیغمبر
دی او د تبلیغ او نصیحت په لحاظ د ټولو ټخه اوچت او اکمل

۱- د عبدالله بن عمرو رضی الله عنهما ټخه روایت دی چی رسول الله
صلی الله علیه وسلم فرمایلی دی: الله پاک په هر نبی باندی دا لازمه کړی ده چی
خپل امت ته د نیکو او غوره کارونو تعلیم ورکړی فاندی او گټی یی ورته
وښانی او د بدو (ناورو) کارونو نه ورته دحان ساتنی په هکله توصیه وکړی او
ویی ویره وی، دغه حدیث مسلم شریف پخپل صحیح کبسی روایت کړی دی.

دی نو که چیری دمولود د لمانځنی په مناسبت مجلسونه جوړول د الله تعالی د غوره شوی دین یوه برخه وای، حتماً به دا عمل یا رسول الله صلی الله علیه وسلم په خپل ژوند کښی په خپله انجام کړی وای او یابه دده صلی الله علیه وسلم صحابه و رضی الله عنهم ددغه فعل کولو ته اقدام کړی وای خو کله چي په خیر القرون کښی یعنی په غوره شویو پیړیو کښی هم دغه عمل د چا لخوا ترسره شوی نه دی نو ثابت شوه چی دا د اسلام د احکامو څخه نه بلکښی دا دهغو بدعاتو له جملی څخه دی چی په اسلام کښی نوی را پیدا شوی دی او نبی علیه السلام خپل امت ددغو ناجائزو کارونو د ارتکاب څخه ویرولی دی لکه چی په تیرو دوه مبارکو احادیثو کښی یی یادونه وشوه، او دغو دوه حدیثونو ته د معنی په لحاظ ورته نور ډیر احایث هم شته چی دغه مدعی ثابت وای لکه دا قول درسول کریم صلی الله علیه وسلم شو چی دجمعی د ورځی په خطبه کښی یی وفرمایل:

اما بعد: فإن خیر الحدیث کتاب الله وخیر الهدی هدی محمد صلی الله علیه وسلم وشر الامور محدثاتها وکل بدعة ضلالة- رواه الامام مسلم فی صحیحته^۱

---

(۱) اما بعد: بیشکه د الله تعالی کتاب تر ټولو غوره کلام او بیان دی

چی بهترینه طریقه دهمدی کتاب په ذریعه سره مندل کیزی اودمحمد (سول، الله- >

په دی برخه کښی زښت زیات آیاتونه او احادیث وارد شوی دی، او ددغه امت ډیر زیات شمیر علماؤ هم ددغه ډول محفلونو د انعقاد او جوړولو څخه انکار کړي دی او د ذکر شویو آیاتونو او احادیثو او ځنو نورو شرعی دلائلو په اساس یی هغه ناروا گنلی دی او دهغی نه یی د منع کیدو او ځان ساتنی په باب یادونه کړی ده، البته بعضو متأخرینو ورته جواز ورکړی دی، خو هغه هم په دی شرط چی دغه غیر مشروع شیان پکښی ونه کړای شی مثلاً در رسول الله صلی الله علیه وسلم په ستاینه کښی غلو او تجاوز ونه کړای شی، د بڼځو او نارینو تر مینځ اختلاط نه وی، د موسیقی او لهو ولعب نور وسائل پکښی استعمال نه شی، او همدارنگه ځنی نور داسی اعمال پکښی ترسره نه شی چی د اسلام سپینځلی قانون ناروا گنلی وی او دوی یی په دی گمان کوی چی دا بدعت حسنه دی او جواز لری ځکه شرعی قانون دادی چی کله په کوم شی کښی په دینی لحاظ سره نزاع واقع شی نو دالله تعالی کتاب او د محمدصلی الله علیه وسلم سنتو او ارشاداتو ته یی وړاندی کوو

-> صلی الله علیه وسلم سنت دخیر او هدایت سرچشمه ده، او ترټولو ناوړه هغه کارونه دی چی په دین کښی نوی د ځانه اضافه او ددین جز وگرځول شی او هر نوی کار (بدعت) گمراهی او ضلالت دی.

او دقرآن کریم او احادیثو په رڼا کښی یی فیصله او پریکړه لټوو چي دالله او د رسول الله صلی الله علیه وسلم په دی برخه کښی څه فرمان دی لکه چی الله پاک فرماتی:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَ الرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَ الْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا. (۱)

دا رنگه الله پاک په بل ځای کښی فرمایلی دی: وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ (۲) .

مونږ دغه مسئله چی د مولود په مناسبت د محفلونو ځانگړی اهتمام دی د الله پاک کتاب ته وارپندی کړه، الله جل جلاله په خپل کتاب کښی مونږ ته په فعل او ترک کښی د رسول الله صلی الله علیه وسلم په اطاعت او پیروی سره امر

---

(۱) نساء (۵۹): ای مؤمنانوا! تاسی د الله حکم ومني او دالله د رسول حکم ومني او اطاعت وکړی د خاوندانو د حکم چی ستاسی څخه وي یعنی د مسلمانانو حاکمانو او مشرانو او که بیا مو په کوم شی کښی نزاع پیڅه شوه نو الله طرفته یعنی دالله کتاب ته او رسول ته یعنی د رسول الله صلی الله علیه وسلم احادیثو ته یی راجع کړی که په الله او ورځ د آخرت باندی ایمان لری، او دا رجوع الله او رسول ته ډیره غوره ده او دا رجوع د عاقبت له جهته ډیره ښه ده.

(۲) شوری - ۱۰: او په هغه خبره کښی چی د کوم څیز په باب جگړه کوی تاسی پس د هغی حکم یعنی فیصله الله ته مفوضه ده.

کری دی او ددی خبری آگاهی پکښی هم راگری ده چي د اسلام سپیڅلی دین په تمامه معنی سره کامل (او مکمل دی) او ددی خبری د ثبوت کوم دلیل چی رسول الله صلی الله علیه وسلم ددغه محفل اهتمام په خپله کری دی وجود نلری، نو معلومه شوه چی دا په هغه دین کښی نشته کوم چی الله پاک مونږ لپاره بشپړه کری دی او در رسول کریم صلی الله علیه وسلم په اتباع سره یی راته پکښی حکم فرمایلی دی، او دا ځکه چي مونږ دغه مسئله د رسول الله صلی الله علیه وسلم سنتو ته هم راجع کړه او په هغی کښی مو ولیدل چی دا فعل نه رسول الله صلی الله علیه وسلم په خپله کری دی اونه یی بل چاته د هغی امر کری دی او نه دده قدرمنو صحابؤ ددغه عمل په ترسره کولو کښی اقدام کری دی، پس ددی ټولونه دا نتیجه په لاس راځی چی دا شرعی عمل نه دی بلکښی د هغو بدعاتو له جملی څخه دی چی نوی را پیدا شوی دی او دین گنل کیږی.

ددغه تحقیق په رڼا کښی چی هرڅوک لږ غوندی بصیرت و لری، حق یی خوښ وی او دحق په پلټنه کښی دانصاف نه کار اخلی په دی پوهیږی چی دمولود په مناسبت ددغه ډول مجلسونو ترتیب ددین دامورو څخه نه دی بلکښی هغه ناروا

عمل دی چی الله پاک او دهغه رسول صلی الله علیه وسلم یی په ترک او ورنه په اجتناب کولو سره مونږ ته امر کړی دی، او داچی په مختلفو سیمو کښی ډیر خلک دمیلاد په مناسبت غوندی او مجلسونه جوړوی نوعقل مند انسان باید په دی ونه غولېږی ځکه حق داشخاصو په کثرت سره نه پیژندل کیږی بلکښی حق یواځی دشرعی دلائلو په اساس پیژندل کیږی اوس لکه چی الله پاک دیهودو او نصارا وړ متعلق فرماتی: (وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ اِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا اَوْ نَصَارًا تِلْكَ اٰمَانِيَهُمْ قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ)!

او په بل ځای کښی الله پاک فرمایلی دی: (وَاِنْ تُطِغْ

اَكْثَرَمَنْ فِي الْاَرْضِ يَضِلُّوكَ عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ) ۲.

اویا زیاتره دملود په مناسبت دغه مجالس برسیره پردی

چی بدعت دی نور یو زیات شمیر منکرات او ناروا اعمال

۱- بقره : (۱۱۱) وائی اهل کتاب له سره نه ننوځی جنت ته مگر هغه

څوک به ننوځی چی یهودی یا نصرانی وی، دا ددوی نفسانی غوښتنی دی دوی ته ووايه راووی خپل دلیل پردی خبره که په دی وینا کښی رښتینی یی.

۲- انعام : (۱۱۶) او که متابعت وکړی ته دزیاتو هغه کسانو چی پا

ځمکه کښی دی نو وابه دی پوی دوی ای محمده ! دالله دلاری څخه.

پکبني ترسره کيڙي مثلاً د نارينه وو سره د پښخو اختلاط، ساز او سرود (آوازونه او غزلی ویل) د موسیقي د آلاتو غږول، دنشه یی او مخدره شیانو استعمال او څښل او دځنو نورو ناوړه اوغیر مشروع کارونو انجامول شول، او کله کله پکبني ددینه هم لوی جرم واقع کيږي چی هغه شرك اکبر دی، د مثال په ډول درسول الله صلی الله علیه وسلم په ستاینه او تعریف کبني غلو او بی ځایه مبالغه کوي، د اولیاء الله په مدحه کبني دحدنه تجاوز کوي، آواز او فریاد ورته کوي مرسته ورنه غواړي او داعقیده ساتي چی اولیاء عالم الغیب دی، او دغه راز بعضی نور ناروا کارونه شو.

او حال داچی په سیی روایت کبني راغلی دی چی رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دی: (ایاکم والغلوفی الدین فانما اهلك من کان قبلکم الغلوفی الدین).

په دین کبني دغلو او بی ځایه مبالغی څخه ځانونه وساتي ځکه ستاسی څخه مخکبني خلق په دین کبني دغلو او افراط په وجه هلاک شوی دی.

او په یو بل حدیث کبني چی امام بخاری (رح) روایت کړی دی نهی علیه السلام فرمایلي دی: (لا تطرونی کما اطرت

النصاری ابن مریم انما انا عبد فقولوا عبدالله ورسوله) خرجه البخاری فی صحیحہ من حدیث عمر رضی اللہ عنہ.

(حُما دتعریف او توصیف په وخت کبسی دحد شخه تجاوز مه کوی لکه څنگه چی نصرانیانو دعیسی بن مریم په باره کبسی اوکره او هغه ته یی د الله تعالی دځوی نسبت وکړ ، زه صرف بنده یم نو په دی اساس حُما په هکله او وایی: عبدالله ورسوله)

یعنی حُما دتوصیف په برخه کبسی دومره افراط مه کوی لکه څومره چی نصاریٰ و دعیسی بن مریم په برخه کبسی کوی و بی شکه زه بنده یم ماته دالله بنده او دهغه رسول او وایی.

او بیا دحیران تیزو خبره خولا داده چی زیاتره خلک په دغه ډول کنفرانسونو کبسی برخه اخستلو ته په زیات اهمیت قائل وی او دالله تعالی دحقوقو او فرائضو په اداء کولو کبسی سست او مقصر وی حتی چی په جمع سره لمانځه ته هم حاضریدای نشی او په دی نه پوهیزی چی دڅومره ستړی گناه مرتکب وگرځیدل ولی دپته یی خیال قدری هم نه وی. بیشکه چی دا دایمان کمزوری او دالله تعالی دورکړی بصیرت کم والی دی، او په زرونو باندی د ډول ډول معصیتونو او گناهونو

دزنگ تاثیر او اغیزه ده الله پاک دی مونږ او ټولو مسلمانانو ته ددغه مرض څخه شفاء نصیبه وگرځوی. (|)

او حنی خلك په دی گمان هم دی چی دغه محفل ته نبی اکرم صلی الله علیه وسلم په خپله تشریف راوړی چی له همدی امله یی داستقبال لپاره ودریږی سلام اداء کوی او هرکلی اهلا وسهلا وایی چی دا ډیر لوی باطل او دبدترین جهل نتیجه ده ، ځکه رسول الله صلی الله علیه وسلم دقیامت دورځی نه مخکښی دخپل قبرڅخه نه راوځی او نه دچا سره ملاقات کوی او نه ددوی اجتماع گانوته حاضرېږی بلکښی دقیامت دورځی پوری په خپل قبر کښی مقیم او تشریف لرونکی دی او روح مبارک یی دعزت په مقام کښی درب العزت په وړاندی په اعلی علیین کښی قرار لری لکه چی الله پاک دالمؤمنون په سورة کښی فرمایلی دی: (ثُمَّ اِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ ثُمَّ اِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تَبْعَثُونَ) ۲

۱- کله چی د رسول الله صلی الله علیه وسلم دمیلاد په مناسبت محفلونه او غونډی جوړول لکه چی تاسوته دشرعی دلائلو په رنا کښی ثابت شوه کوم شرعی حیثیت نه لری نو دبل هرچا دزیږدنی تلین چی په هرونوم سره لمانځل کیږی په طریق اولی سره غیر مشروع او ناروا عمل دی ولوکه دخلکو په نظر ډیرغت اشخاص پکښی هم کلون وگری لکه په موجوده وخت کښی چی د پیرانو او ملنگانو په قبرونو او مزارونو باندی دعرس په نوم غونډی اومیلی جوړیږی او یو تعداد دپام وړ مذهبی او سیاسی اشخاص پکښی گلون کوی. مترجم

۲- د المؤمنون سورة (۱۵-۱۶) بها بیشکه تاسی پس له دی خامخا مړه کیدونکی یی، بیشکه تاسی دقیامت په ورځ کښی بیا ژوندی را پاڅولی شی.

اوهمدارنگه رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمائي: قال النبي صلى الله عليه وسلم انا اول من يشق عنه القبر يوم القيمة وانا اول شافع وانا اول مشفع! ^۱

دغه مبارك حديث او پاسنى ذكر شوى مبارك آيت او هغه نور آياتونه او احاديث چى دغو دواړوته په معنى كېنى ورته والى لرى ټول په دى باندې دلالت كوى چى رسول الله صلى الله عليه وسلم اوهم نور مړى به د قيامت له ورځى نه مخكى دخپلو قبرونو څخه نشى راوتلى، او دا دتولو اسلامى علماء په مېنځ كېنى مجمع عليها او متفقه مسئله ده چى هېڅ نزاع او اختلاف پكېنى ددوى ترمېنځ نشته، نو مسلمانانوته پكاردى چى دغه مسائل په پام كېنى ونيسى او دهغو بدعاتو او خرافاتو څخه اجتناب وكړى كوم چى جاهلانو ايجاد كړى دى او په شرعى دليل باندې اتكاء نه لرى.

وَأَلَّهِ الْمُسْتَعَانِ وَعَلَيْهِ التَّكْلَانِ وَلا حَوْلَ وَلا قُوَّةَ إِلا بِهِ.

اما كوم چى په رسول الله صلى الله عليه وسلم باندې درود

۱- د قيامت په ورځ به زه هغه څوك يم چى دتولونه به لومړى دقبر څخه پورته كېږم، او زه به لومړى شخص يم چى سفارش به كوم او زه به لومړى شخص يم چى شفاعت به مى قبول شى. عليه من ربه افضل الصلوة والسلام.

او سلام ویل دی هغه بی له شکه دتقرب حاصلولو غوره طریقه
او نیک عمل دی لکه چی الله پاک فرمایلی دی: **اِنَّ اللّٰهَ
وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّوْنَ عَلٰى النَّبِيِّ يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا صَلُّوْا عَلَیْهِ وَسَلِّمُوْا
تَسْلِيْمًا!**

او در رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمان دی: **من صلی
علیّ واحدۃ صلی الله علیه بها عشرا^۲ او دا په هروخت کبنی
جائز او مشروع عمل دی او بالخصوص دهر لمانځه نه وروسته
یی په ویلو باندی زیات ټینگارشوی دی، او حتی چی ددیرو
علماء په نزد باندی دهر لمانځه په روسته نی قعده کبنی ددرود
لوستل یو وجوبی امر دی، او په نورو دیرو ځایونو کبنی بیا
درود ویل لکه چی یو زیات شمیر احادیث ورباندی دلالت کوی
سنت موکده دی، مثلاً د آذان ویلو وروسته، در رسول الله صلی
الله علیه وسلم دمبارک نوم اخستلو په وخت کبنی، او دارنگه
دجمعی په شپه او ورځ کبنی شو.**

۱- بیشکه الله پاک او پرېبستی پرنبی علیه السلام باندی درود وایی،
ای مؤمنانو تاسی پرهغه باندی دیر درود او سلام ولولی:

۲- چاچی پرما باندی یو ځل درود وروایه الله پاک په هغه باندی لس واری
درود او رحمت لیبزی.

دالله پاک ٲاخه سوال کوو چی مونبز او ٲولو مسلمانانو ته
ٲه دین باندى دٲوهیدو او ثبات توفیق راکړی او دنبوی سننو
مطابق راته. عمل ٲه برخه کړی او له هر راز بدعاتو او خرافاتو
ٲخه مو ٲه امان کښی وساتی اَنُه جَوَادُ کَرِيْمٌ وَصَلَّى اللهُ وَسَلَّمَ
عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَالِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

دوه یمه رساله

دمعراج دشیپی درناوی او په دغه مناسبت دخاصو مراسمو ترسره کولو حکم.

الحمد لله والصلوة والسلام على رسول الله وعلى اله وصحبه. اما بعد: په دی کښی شک نشته چی د معراج واقعہ درسول الله صلی الله علیه وسلم په صداقت بانندی روښانه او څرگند دلیل دی، او دالله تعالی په وړاندی درسول اکرم صلی الله علیه وسلم دشان او منزلت په برخه کښی ښکاره ثبوت دی لکه چی همدغه واقعہ دالله تعالی په بی ساره قدرت او په گردو مخلوقاتو بانندی د ده دعلو او اوچت والی په باب یوستر دلیل هم دی. الله جل جلاله په دی هکله داسی فرمایلی دی:

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلًا مِنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ .

(۱) بنی اسرائیل: (۱) پاک دی هغه ذات چی خپل بنده (محمد) یی

بیولی ؤ په یوه شپه کښی یعنی په یوه برخه د شپه کښی د مسجد حرم څخه تر مسجد اقصی پوری، هغه چی مونږ: برکت اچولی دی گرد چاپیره دهغه او دغه بیول د محمد ؐ دی لپاره ؤ چی وښایو مونږ: ده ته ځنی دخپلو دلاتلو څخه بیشکه چی دغه الله همدی ښه اوریدونکی او لیدونکی دی.

در رسول الله صلى الله عليه وسلم خُخه په تواتر سره ثابته شوی ده چی دی اسمانو نوته پورته بوتلل شو. د ټولو اسمانونو دروازی ورته بیرته شوی ان تردی چی داووم اسمان خُخه تیر شو، او خپل پالونکی یی

ورسره دهغه څه متعلق خبری وکړی دکوم شی چی نی اراده درلوده، او الله تعالی ورباندی پینځه لمونځونه فرض کړل، او دغه لمونځونه ابتداءً الله پاک پنځوس فرض کړی ؤ، خود رسول الله صلى الله عليه وسلم دتینگار او بیا بیا مراجعی په سبب چی هر واربه نی دالله تعالی نه د تخفیف سوال کاؤ پینځه لمونځونه پاتی شول چی په فرضیت کبسی پنځه دی او په اجر او ثواب کبسی پنځوس دی ځکه دیووی نیکی پرځای الله پاک لس برابره بدله او ثواب ورکوی. فَلَلهُ الْحَمْدُ وَالشُّكْرُ عَلَى جَمِيعِ نَعْمِهِ.

دغه شپه په کومه کبسی چی داسراء او معراج واقعه پېښه شوی ده په صحیح احادیثو کبسی ددغه شپی تعین نه دی راغلی او ټول هغه روایات چی ددغه شپی په تعین کبسی وارد دی دحدیث دفن پوهانو په نزد بانندی هغه در رسول الله صلى الله عليه وسلم خُخه ثابت نه دی او داچی الله پاک دغه شپه

دخلكو ٿڇڻه هيره ڪري ده په دي ڪبني هم دالله پاڪ ڏير لوى
حڪمت دي او فرصاڪه دمغراج دشپي تعين هم ثابت شئ
مسلمانانو له جائز نه دي چي دغه شپه دعبادت اورياضت لپاره
خاص وگرڇوى او يا په دغه شپه ڪبني دخاصو مراسمو په ترڅ
ڪبني محفلونه جوړ ڪري، حُڪه نبى عليه السلام او دهغه
اصحابو رضى الله عنهم په دغه شپه ڪبني نه كوم محفل او
مجلس جوړ ڪري ڙ او نه ئي هغه دكوم شى دپاره خاص ڪري وه،
نوڪه په دغه شپه ڪبني محافل جوړول او په خاصو مراسمو سره
ددغه شپي لمانخل شرعى حڪم وائى نو خامخا به رسول الله
صلى الله عليه وسلم خپل امت ته قولا او يافعلا دهغى بيان
ڪري وي او كه درسول الله صلى الله عليه وسلم ٿڇڻه ددغه
شپي داهتمام متعلق كوم شى واقع شوى واي نو هغه به معلوم
او مشهور وي او صحابه ڪرامو به خامخا مونڙ ته دهغى نقل او
روايت ڪري وي حُڪه هغوى په پوره امانت داري سره دخپل
پيغمبر محمد رسول الله صلى الله عليه وسلم ٿڇڻه ٽول هغه څه
نقل ڪري دي چي امت مسلمه ورته اړتيا لري، ددين په باره
ڪبني له هغوى نه هيڅ ڪمى نه دي شوى بلڪبني هغوى دهر
نيك ڪارڪولوته سبقت او وړاندي والى ڪري دي نوڪه په دغه

شپه کبني ددغه شپي دتعظيم په خاطر په خاصو مراسمو سره غونډه او جشن نيول مشروع طريقه وائي، نو صحابه کرامو به ترټولو خلکو څخه مخکبني دغه عمل ته اقدام کړي وای، او رسول الله صلی الله عليه وسلم ناصح ترين دخلکو دی، او درسالت پيغام يی په بشپړه توگه سره رسولي دی او امانت یی ادا کړی دی، نو که چيرته ددغه شپي درناوی او مجلسونه جوړول پکبني دالله تعالی ددين داحکامو څخه وای، نو رسول الله صلی الله عليه وسلم به ضرور د هغی بيان کاؤ او پت به يی نه پريښوده خو کله چی په دی برخه کبني دهیڅ کوم شی ثبوت دشارع له خوا نشته نو دا په داگه شوه چی ددغه شپي تعظيم او محفلونه جوړول په دغه شپه کبني د اسلام څخه نه دی حکه الله پاک ددغه امت لپاره خپل دين مکمل کړی او نعمت يی ورله پوره کړی دی او دهغه چاپه هکله يی کرکه ښودلی ده چی په دين کبني هغه څه معمول گرځوی کوم چی الله پاک دهغی دکولو اذن نه وی کړی الله پاک دخپل مبین کتاب دماندی په سورت کبني داسی فرمایلی دی: **الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَاكْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا**. دغه راز دشوری په سورة کبني الله(ج) فرمایلی دی: **(أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ**

شَرَعُوا لَهُمْ مِّنَ الدِّينِ مَآلَمَ يَآذَنُ بِهِ اللّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ^۱.

او په ډيرو احاديثو كېښي هم دبدعاتو نه دځان ساتني په باب درسول الله صلى الله عليه وسلم ارشادات موجود دي او تصريح پكېښي شوي ده چې بدعات گمراهي او ضلالت دي او داله دي امله چې اسلامي ټولنه د بدعاتو عظيم خطرته پام لرونكي اووسي او دكولو څخه يي اجتناب وكړي ددغو احاديثو له جملې څخه يو هغه حديث دي چې په صحيحينو كېښي دحضرت عائشي ام المؤمنين رضی الله عنها په روايت سره موجود دي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم فرمايلي دي:

(من احدث في امرنا هذا ما ليس منه فهو رد) (۱) او دامام مسلم په يو روايت كې داسي راغلي دي: (من عمل عملاً ليس عليه امرنا فهو رد)^۲ «چاچي داسي يو عمل وكړي چې ځمونږ اذن

۱- شوري (۲۱) آيا دوي لره شريكان دي چې سازگري دي هغوي د دوي لپاره له دين څخه هغه څه چې حكم نه دي كړي په هغې سره الله پاك او كه چيري نه وائي خبره دفيصلې نو خامخا به حكم كړي شوي ژ په مينځ ددوي كېښي، او بيشكه ظالمان به په دردناك عذاب كېښي مبتلا وي.

۲- ترجمه يوكل مخكېښي شوي ده.

او طریقه په کی نه وی هغه فردود دی»

دمسلم شریف په یو بل حدیث کېښی دجابر رضی الله ثخه روایت دی، دی وائی چی رسول الله صلی الله علیه وسلم به دجمعی دورحی په خطبه کېښی فرمایل:

(اما بعد: فان خیر الحدیث کتاب الله وخیر الهدی هدی محمد صلی الله علیه وسلم وشرا الامور محدثاتها وكل بدعة ضلالة) ۱.

حضرت عرباض بن ساریة رضی الله عنه فرمائی چی رسول الله صلی الله علیه وسلم یوه ورخ مونږ ته په دومره مؤثر اندازه سره وعظ او بیان وکړو چی په زړونوکی ورخخه ویره پیدا شوه او سترگی ژړه غونې شوی اوخکی ترینه اوبهیدی مونږ وویل: ای دالله تعالی رسولها معلومیزی چی ګواکی دا آخرنی او الوداعی وعظ دی نو وصیت وکړه مونږ ته، رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل:

اوصیکم بتقوی الله والسمع والطاعة وان تأمر علیکم عبد فانه من یعش منکم فسیری اختلافا کثیرا فعلیکم بسنتی وسنة الخلفاء الراشدين المهديين من بعدی تمسکوا بها وعضوا علیها

بالتواجد وایاکم ومحدثات الامور فان کل محدثة بدعة وکل بدعة ضلالة.

د رسول الله صلى الله عليه وسلم احاديث پدی برخه کښی ډیر وارد شوی دی او دغه ډول د رسول الله صلى الله عليه وسلم داصحابو او صالحینو سلفونه هم دبدعاتو څخه دځان ساتنی په باب ویره او ترهه ثابته ده او البته دا په دی لحاظ چی بدعت په دین او اسلامی شریعت کښی دداسی یو عمل زیات والی دی چی دالله پاک اذن او حکم پکښی نشته او دیهودانو او نصرانیانو سره چی داسلام دشمنان دی مشابهت او ورته والی دی حُکمه هغوی په دین کی هغه خود ساخته څیزونه راننه ایستلی و چی الله پاک یی حکم نه وکړی اوبل داچی دبدعاتو دمینح ته راتلوله امله په نقصان اونیم گرتیا سره داسلام دمقدس دین متهم کیدل لازمیږی او هرچاته معلومه ده چی په دی کی څومره لوی فساد دی او دالله پاک ددغه مبارک قول سره مخالفت دی چی فرمائی: (الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَاَمَّمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْاِسْلَامَ دِينًا).

او همدارنکه در رسول الله صلى الله عليه وسلم دهغو احادیثو صریح اوبشکاره مخالفت دی کوم چی دبدعاتو څخه

دخان ساتنی، ویری او منافرت متعلق وارد شوی دی.

زه هیله لرم هغه دلائل کوم چی مونږ ذکر کړل، ددغه بدعت یعنی داسراء او معراج دشپی دجشن نیول او لمانځلو دردکولو په برخه کبسی دحق مطالبه کونکی لپاره کافی او قناعت بخښونکی وی او پری پوه شی چی دا عمل کوم شرعی حیثیت نه لری دخانه اضافه کری شوی کار دی ځان لری ساتنه ورنه ضروری خبره ده، څرنګه چی الله پاک په مسلمانانو باندی نصیحت کول او دشرعی امور و بیانول واجب ګرځولی دی او دعلم کتمان او پتول نی حرام کری دی، نو ما غوره وګنله چی دخپلو مسلمانانو ورونو پام دغه بدعت ته راوګرځوم کوم چی په زیاترو سیمو کبسی معمول او مروج دی ان تردی چی بعضو خلکو پری بانندی دشرعی او دینی عمل ګومان کری دی.

مونږ دالله پاک څخه سوال کوو چی مسلمانان اصلاح او درست کری او دین بانندی پوهیدل نی نصیبه وګرځوی مونږ او دوی ته په حق بانندی دتمسک او ثبات او دشریعت مخالف عمل په ترک او پرېښودو بانندی توفیق راکړی او الله پاک په دی بانندی قادر او توانا دی.

وصلی الله علیه وسلم وبارک علی عبده ورسوله نبینا محمد

واله وصحبه.

دریغه رساله

دشعبان (برات) دمیاشتی دپینځلسمی شپې دخاص
درناوی او دعبادت لپاره دهمدغه شپې دتخصیص او تعین په
هکله شرعی حکم.

الحمدلله: لائق دحمد او ستاینی دی هغه ذات چی زمونږ
لپاره ئی خپل دین کامل کړی دی او پرمونږ باندی ئی دخپلو
نعمتونږ پوره پیرزونه کړی ده، درود او سلام دی وی دالله پاک
په نبی او رسول رحمة للعلمین محمد صلی الله علیه وسلم
باندی.

اما بعد: الله پاک په قرآن کریم کښی فرمایلی دی:

الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ

لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا^۱ بیا سورة شوری کښی فرمائی:

(أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنَ بِهِ اللَّهُ)^۲

وفی الصحیحین عن عائشة رضی الله عنها عن النبی صلی

الله عليه وسلم انه قال: (من احدث في امرنا هذا ما ليس منه
فهورد)

يعنى چاچى دمحمد رسول الله صلى الله عليه وسلم په دين
کينى نوى کار اضافه کړو هغه کار مردود او قابل دمنلو نه دى
او دمسلم شريف په يو روايت کى داسى راغلى دى:
(من عمل عملا ليس عليه امرنا فهورد) يعنى چاچى
داسى يو عمل وکړ چى حتما دطريقتى او عمل مطابق نه وى
مردود دى.

وفى صحيح مسلم عن جابر رضى الله عنه ان النبى صلى
الله عليه وسلم كان يقول فى خطبته يوم الجمعة، اما بعد: فان
خير الحديث كتاب الله و خير الهدى هدى محمد صلى الله عليه
وسلم و شر الامور محدثاتها و كل بد ضلالة.

په دغه برخه کى آياتونه او احاديث زښت زيات دى چى
قول صراحة په دى باندى دلالت کوى چى الله پاک سبحانه
وتعالى يقيناً ددغه امت لپاره خپل دين مکمل کړى او نعمت
يى ورباندى تمام کړى دى او رسول الله صلى الله عليه وسلم
ددغه جهان څخه هغه وخت رحلت وکړ چى دين يى په بشپړ
توگه سره ورساؤ او دخپل امت لپاره يى ټول هغه څه چى الله

پاك ددغه امت لپاره داقوالو او افعالو په ساحه كېښی مشروع
گرځولی ؤ بیان كړل، او داخبره یی واضحه كړی ده چی ټول هغه
ډول اعمال اوكارونه چی خلك یی دده درحلت نه وروسته ایجاد
كړی او اسلام ته یی منسوب كړی هغه كه اقوال وی او كه
اعمال وی ټول بدعت او مردود دی، ولوكه دغه عمل یی په پښه
نیت باندي هم كړی وی.

درسول الله صلی الله علیه وسلم صحابؤو او ددوی نه
وروسته نورو اسلامی علماؤ دغه حقیقت درك كړی وو نو حُكه
یی دبدعاتو په هكله كركه او خوف درلوده او حُانونه یی ورنه
ساتل، ابن وضاح، طرطوشي ابوشامه او داسی نورو علماؤ
چاچی دبدعاتو په رداو دستنو په اتباع كېښی كتابونه لیکلی دی
ټولو په دغه برخه كېښی بحث او خیرنه كړی ده.

دبرات یعنی دمحفلونو په ترڅ كېښی دشعبان دمیاشتی
دپنځلسمی شپي درناوی او دغه ورځی (دشعبان ۱۵ نیټی) ته
دروژی نیولو لپاره اختصاص ورکول دهغو بدعاتو له جملی څخه
یو بدعت دی چی دُخنو خلكو لخوا رامینځ ته شوی دی، او هیڅ
داسی دلیل چی داعتماد وړوی دهغی په ثبوت باندي وجود نه
لري اكر چي حُني احاديث ددغه شپي په فضیلت كېښی وارد دي

خو هغه ضعیف دي ددي وړ نه دي چه اعتماد ورباندي وشي، او کوم احادیث چی په دغه شپه کښی په نسبت سره نوروته دلمونځ کولو دفضیلت په باب وارد دی هغه کرد موضوعی او مختلق دی لکه چی دیرو پوهانو دپته دخلکو پام اړولی دی روسته به ان شاء الله ددوی دکلام یو قسمت ذکر شی. دشام او بعضونورو سمو دځنو سلفو آثارهم ددغه شپی دفضیلت په هکله شته خود جمهورو علماؤ په دی اتفاق دی چی په دغه شپه کښی خاص قسم مجالس او محفلونه ترتیبول بدعت دی.

او هغه احادیث چی ددغه شپی په فضیلت کښی وارد دی هغه ټول ضعیف دی او ځنی نی موضوعی هم دی، ددغو علماؤ له جملی څخه یو هم حافظ ابن رجب دی چی په خپل کتاب (لطائف المعارف) او ځنو نورو کتابونو کښی یی دغه ټکی ته په گوته نیولو سره خلك متوجه کړی دی.

او په ضعیفو احادیث باندي صرف دهغو عباداتو په برخه کښی کوم چی اصل نی په صحیح دلائلو سره ثابت وی، عمل کولی شی.

اما دشعبان په پنځلسمه په اصطلاح دبرات په شپه کښی دخاصو مراسمو دترتیب او محفلونو جوړولو دثبوت په هکله

کوم صحیح دلیل وجود نه لری چی ضعیفه احادیث بیا دهفی
په څنگ کبسی مؤثر واقع شی.

دغه ارزښتناکه قاعده شیخ الاسلام ابن تیمیه (رح) ذکر
کړی ده، ار زه په دغه مسئله کبسی دځنو علماؤ اقوال رانقل
کوم ترڅو ددلائلو دمخې ددغی مسئلې په باب معلومات
حاصلی کړی.

تول علماء په دی متفق دی چی دخلکو په مینځ کبسی
دمتنازع فیه مسائلو وړاندی کول دحکم معلومولو دپاره دالله
تعالی کتاب او درسول الله صلی الله علیه وسلم احادیثو او
سنتوته واجب دی ترڅو ولیدل شی چی دالله تعالی په کتاب
قرآن عظیم الشان او درسول الله صلی الله علیه وسلم په
احادیثو او یا په دغو دواړو کبسی ددغه مسئلې په باب څه حکم
دی: که په قرآن کریم او احادیثو کبسی او یا په یو ددغو دواړو
کبسی یی حکم موجود ؤ، نو دادشریعت حکم دی عملی کول یی
واجب دی او که چیرته ددی دواړونه مخالف ؤ نو بیا ترک او
پریښودل یی واجب دی، او هغه عبادات چی په قرآن کریم او
سنتو کی دهفی دمشروعیت په باب کوم دلیل موجود نه وی نو
بیا خلکو ته ددغه عمل دکولو پلوری دعوت ورکول او خوبائی

بیانول خوبی لاشه کی، تُحکمی چی په خپله دغه عمل بدعت دی
کول نی هیتج جواز نه لری. لکه چه الله^ج په سورة النساء کی
فرمایلی دی:.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي
الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِن تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِن
كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا .

همدارنکه الله پاک په سورت شوری کینی فرمائی:

(وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ)

او په سورت آل عمران کینی فرمائی:

قُلْ إِن كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ

ذُنُوبَكُمْ .

بل خای سورت نساء کینی الله تعالی فرمائی:

فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا

يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِّمَّا قَضَيْتَ وَسُلِّمُوا تَسْلِيمًا .

په دی برخه کسی آیاتونه زینت زیات دی او ټول صراحت

۱- ووايه دوی ته که چیری یی تاسی چی محبت کوی له الله تعالی سره

نو حُما متابعت وکړی الله تعالی به تاسو سره محبت وکړی او گناهونه به مو

درمعاف کړی او الله مغفرت کونکی او ډیر رحم والا دی.

په دی دلالت کوی چی داخلافی مسائلو حکم د کتاب الله (قرآن کریم) او درسول الله صلی الله علیه وسلم دا حدیثو له مخی معلومول واجب دی او بیا پردغه حکم بانندی رضا او خوښی څرگندول هم واجب دی او هم دغه دایمان تقاضا ده چی د بندگانو دپاره په کښی هروخت فائده اوگټه ده او داخرت لپاره دکامیابی او سعادت سبب دی.

حافظ ابن رجب په خپل کتاب (لطائف المعارف) کښی ددغه مسئلې په هکله دخپل هغه کلام په تعقیب چی مخکښی ذکر شوی دی وائی:

دشام والا ځنو تابعینو لکه خالد بن معدان، محکول، لقمان بن عامر، او ځنونورو به دشعبان دمنځنی (پنځلسمی) شپې خاص تعظیم او درناوی کاؤ، او په دغه شپه کښی به ئی په عبادت کښی ډیر زیاته سعی او کوشش کولو، او بیا نورو خلکو ددغه شپې دفضیلت او تظعیم په هکله دهغوی پیروی وکړه او داسی ویل شوی دی چی دوی ته په دی برخه کښی اسرائیلی روایات رسیدلی ؤ، اما کله چی په نورو ملکونو کښی ددوی دغه عمل شهرت ؤمونده نو دخلکو ترمنځ په کښی اختلاف پیدا شو، چا ددوی عمل دحجت په توگه وومللو او

ددغه شپې په تعظیم کښې یې دهغوی سره موافقت وکړو لکه دبصرې او نورو سیمو مخنی عابدین شول، ولی دحجاز زیاتره علماؤ چی له دی جملی نه عطاء او ابن ابی ملیکه هم دی دهغی نه انکار وکړ، او دمذینې منوری فقهاؤ قول چی هغه دخنو مالکینو اویعضو نورو علماؤ قول هم دی عبدالرحمن بن زید بن اسلم نئ داسی نقل کوی چی هغوی ویلی دی: داقول بدعت دی اساس نلری. او دشام دعلماؤ په منخ کښې ددغه شپې دعبادت متعلق اختلاف دی او دوه قوله نقل شوی دی:

۱- یو قول دا دی چی په دغه شپه کښې په اجتماعی توگه سره عبادت کول په جماعت کښې مستحب عمل دی لکه خالد بن معدان، لقمان بن عامر او بعضی نورو به په دغه شپه کښې ښه کالی واغوستل، خوش بوی به یې استعمال کړه، سترگی به نئ به رنجو توری کړی او شپه به نئ په جماعت کښې په قیام (عبادت کولو) تیره کړه اسحق بن راهویه په دغه عمل کښې ددوی سره توافق درلوده او په جماعتونو کښې یې په اجتماعی توگه سره عبادت کولو دشعبان په پنخلسمه شپه (برات) کښې بدعت نه بلل. حرب الکرمانی په خپلو مسائلو کښې دده قول رانقل کړی دی.

۲- یو تعداد نور علماء وائی چی: په دغه شپه کښی دماخستن لمانځه نه بعد په خاصه توگه جماعتونوته دلمانځه ادا کولو، قیصوویلو اودوعا غوښتلو لپاره دخلکو راټولیدل مکروه دی، اما که په انفرادی ډول سره بدون دکوم خاص ملحوظ نه لکه دنورو شپو په شان نفلی لمونځ کوی کراهیت نه لری، دامام اوزاعی(رح) قول دی څوک چی دشام امام، فقیه او پوه عالم وو، او ان شاء الله تعالی دا دتولو نه صحیح او حقیقت ته نزدی قول دی. ده دخپل کلام په آخر کښی ویلی دی:

دبرات یعنی دشعبان دپنځلسمی شپی دفضیلت په برخه کښی دامام احمد کوم قول نشته دی او داخترونو دشپو په باب چی کوم دوه روایات دهغه نه نقل دی دهغی نه هم په یو روایت کښی داخترونو په شپو کښی په اجتماعی ډول سره عبادت کول مستحب نه دی کنل شوی ځکه چی درسول الله صلی الله علیه وسلم او دهغه اصحابو څخه په دی هکله کوم شی نقل شوی نه دی، او په بل روایت کی ئی ورته مستحب ویلی دی هغه هم لدی امله چی عبدالرحمن بن یزید ابن الاسود چی تابعی و دغه فعل ئی کړی و، همدارنگه دشعبان په پنځلسمه شپه کښی دخاص قسم عبادت په باره کښی درسول الله صلی الله علیه وسلم او

صحابه کرامونه کوم شی ثابت دی صرف دومره قدری ثابته ده چی دتابعینو یوی دلی کوم چی دشام دفقهاؤ د جملی څخه ؤو داعمل یی کاؤ دحافظ ابن رجب دکلام مقصد پائی ته ورسیده.

دا دده لخوا په دی حقیقت باندی تصریح کول دی چی درسول الله صلی الله علیه وسلم څخه او همدارنگه دصحابه رضی الله عنهم نه دشعبان دمنځنی شپي دفضیلت په باب کوم ثبوت نشته.

هغه رأی چی امام اوزاعی(رح) اختیار کړی ده او په انفرادی شکل سره یی دافرادو عبادت کولو ته په دغه شپه کښی مستحب ویلی دی او بیا حافظ ابن رجب هم دغه قول غوره کړی دی، داغریب او ضعیف قول دی، ځکه دکوم شی مشروعیت چی په صحیح دلائلو ثابت نه وی نو مسلمان دپاره ددغسی عمل دکولو جواز نشته، ان که هغه یواځی کوی او که دنورو سره ئی په جمعه کوی پتہ ئی کوی او که ښکاره ئی کوی، ځکه درسول الله صلی الله علیه وسلم داقول چی فرمائی: (من عمل عملاً ليس عليه امرنا فهو رد) عام دی، همدارنگه لائل چی په رد دبدعاتو کښی وارد دی او خلك دبدعاتو

دکولو څخه منع کوی عمومیت لری.

امام ابوبکر طراطوشی رحمه الله په خپل کتاب (الحوادث
والبداع) کښی ویلی دی: ابن وضاح دزید بن اسلم څخه روایت
کوی چی ده وویل: (مونږ دخپلو فقهاؤ او مشائخو نه هیڅ څوک
داسی ندی لیدلی چی د شعبان دپنځلسمی شپی خاص قسم
اهتمام ته نی توجیه کړی وی او فضیلت نی ورله بیان کړی وی
او نه نی دمکحول حدیث ته کوم التفات کاؤ او نه نی دغه شپه
په نورو شپو باندی غوره او بهتره گڼله.

ابن ابی ملیکه ته چا وویل: زیادالنمیری وای چی دشعبان
دپنځلسمی شپی دعبادت اجر او ثواب دلیلة القدر داجر او
ثواب سره برابر دی (فقال لو سمعته وییدی عصا لضربته، وینی
ویل: که ځما په لاس کښی امسا وای او داخبره می ترینه
اوریدلی وائی نو خامخا به می پری وهلی وی، «زیاد» یو
قیصه خوان شخص ؤ چی قیصی به نی بیانولی.

علامه شوکانی رحمه الله په (الفوائد المجموعه) کښی
داسی ویلی دی: یا علی! من صلی مائة رکعة لیلة النصف من
شعبان یقرأ فی کل رکعة بفاتحة الكتاب وقل هو الله احد عشر
مرات الا قضی الله له کل حاجة... الخ «ای علی چاچی دشعبان

په پنخلسمه شپه کښی یوسل رکعاتونه لمونځ وکړو او په هر رکعت کښی یوولس ځلی فاتحه (الحمد) او قل هو الله احد (سورت اخلاص) ولولی، ټول حاجتونه به نى الله پاک پوره کړی» دغه روایت بى له شکه موضوعی دی او رجال یعنی راویان یی ټول مجهول دی. دا حدیث دویمه او دریمه طریقه هم روایت شوی دی خو ټول موضوعی دی او روات نى مجهول دی او په مختصر کښی ویلی دی: (حدیث) (صلوة نصف شعبان باطل) یعنی دغه دشعبان د پنخلسمی (منځنی شپى) د فضیلت حدیث باطل دی، او په ابن حبان کښی د حضرت علی رضی الله عنه حدیث (اذا كان ليلة النصف من شعبان فقوموا ليلها وصوموا نهارها) یعنی کله چی دشعبان پنخلسمه شپه وی نو په شپه کښی یی عبادت وکړی او په ورځ کښی یی روژه ونیسی، ضعیف دی او د دیلمی او ځنو نورو په نزد باندى موضوعی دی او په درى واړه طریقه کښی یی ټول راویان مجهول او ضعیف دی. همدغه راز دی وای ده دولس رکعاتونو والا روایت چی دیرش کړتی سورت اخلاص لوستل پکښی راغلی دی، او همدارنگه دڅوارلس رکعاتونو والا روایت دواړه موضوعی دی.

دفتهاؤ یوجماعت لکه صاحب داحیاء دُخنو نورو په شمول او همدارنگه بعضی مفسرین په دغه حدیث باندی تیروتی دی او دشعبان دپنخلسمی شپی دلمانخه متعلق یی په مختلفو طریقو سره روایتونه نقل کړی دی، حال داچی ټول باطل او موضوعی دی، او دا دحضرت عائشی ام المؤمنین رضی الله تعالی عنها دهغه حدیث سره کوم چی ترمذی روایت کړی دی او پکښی درسول کریم صلی الله علیه وسلم بقیع ته تلل او په نیمه شپه کښی ددنیا اسمان ته درب العزت نزول چی دبنی کلب دمیزو د وړیو ټخه زیاتو خلکوته بخښنه او مغفرت کول ذکر دی منافات نه لری حُکه چی دخبرو او بحث موضوع دشعبان دپنخلسمی شپی ددغه خاص قسم صلوات اوعبادت په برخه کښی ده، سره له دی چی دعائشی ام المؤمنین رضی الله تعالی عنها په دغه حدیث کښی ضعف او انقطاع هم ده، او حدیث دعلی رضی الله عنه چی ددغه شپی دقیام (عبادت) په باب مخکښی ذکر شو او دتیر شوی تحقیق له مخی پکښی ضعف هم دی ددغه ډول لمانخه دبطلان سره منافات نه لری- انتهى المقصود-

حافظ عراقی ویلی دی: هغه حدیث چی دشعبان دمنخنی

شپې ددغه لمانځه متعلق روایت شوی دی موضوعی او په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندی دروغ ویل دی.

امام نووی په کتاب (المجموع) کښی ویلی دی: (الصلوة المعروفة بصلوة الرغائب وهی اثنتاعشرة ركعة بين المغرب والعشاء... الخ یعنی درجب دمیاشتی دلومړی جمعی داوولی شپې دماښام اوماخستن ترمنځ لمونځ چی دولس رکعتونه دی او په صلوة الرغائب سره شهرت لری، او دشعبان دمنځنی (پنځلسمی) شپې لمونځ چی تقریبا یوسل رکعتاته دی، دا دواړه لمونځونه بدعت او ناروا دی، اگر چه په قوت القلوب او احیاء علوم الدین کتابونو کښی یی یادونه شوی ده، خو پکار دادی چی نه په دی څوک وغولیرزی او نه په هغه حدیث څوک تیروخوری چی په دغه دواړه کتابونو کښی ذکر شوی دی ځکه چی دا ټول باطل او بی اساسه دی.

او بعضی ائمه چی ددغه مسئلی دحکم متعلق ورباندی اشتباه راغلی ده او ددغه شپو ورځو په باب یی داستحباب حکم کړی دی او رسالی یی لیکلی دی. دا ددوی غلطی ده څوک دی ورباند نتیرنه وځی.

امام ابو عبدالرحمن بن اسماعیل المقدسی په دی برخه کښی

یوارزبنت ناک کتاب لیلکی دی او ددی دواړو دبطلان په هکله
یی پکښی مطالب په ډیر اوچت انداز سره ځائی په ځای کړی
دی، دغه راز دنورو علماؤ اقوال زبنت زبات موجود دی خو
مونږ په دی خاطر چی خبره ډیره اوږده نه شی رانقل مونکړل،
او بنائی هغه څه چی مونږ یی مخکښی یادونه وکړه دحقیقت
معلومولو لپاره کافی او قناعت بخښونکی وی.

د ذکر شوو آیاتونو نبوی احادیثو او دعلماؤ او پوهانو
دتحقیق او کلام څخه دحق پلټونکو لپاره دا په ډاگه شوه چی
دشعبان دمیاشتی په منځنی شپه کښی دلمانځه او نورو اعمالو
داجراء کولو لپاره مجلسونه ترتیبول، او ورځی له یی دروژی
نیولو لپاره تخصیص ورکول دزیاتره علماؤ په نزد بانندی بدعت
او ناروا دی او په سپیڅلی شریعت کښی د هغی کوم ثبوت او
اصل نشته بلکښی دا هغه قسم عمل دی چی دصحابه ؓ رضی
الله عنهم دزمانی څخه وروسته په اسلام کښی اضافه سوی دی
او د الله تعالی دغه قول چی فرمایي: (اَلْیَوْمَ اَکْمَلْتُ لَکُمْ
دینَکُمْ) او په دغه معنی سره نور آیاتونه. او همدارنکه دا قول
دنبی اکرم صلی الله علیه وسلم چی فرمائی: (من احدث فی
امرنا هذا مالیس منه فهورد) او دغه ډول نور احادیث په دی

مسئله کبني او نورو مسائلو کبني د حق پيروانو لپاره کفايت کوي.

په صحيح مسلم کبني دابوهريره رضی الله عنه څخه روايت دی چی رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمايل:

(لاتخصوا ليلة الجمعة بقيام من بين الليالي ولاتخصوا يومها بالصيام من بين الايام الا ان يكون في صوم بصومه احدكم) ١ .

نو که چيرته په شپو کبني کومه شپه دعبادت دپاره خاص کول جائز وائی نو دتولو څخه دجومی دشپي تخصیص بهتر اوغوره و ځکه د رسول الله صلی الله علیه وسلم دسنيي احاديثو نه دجومی دورځی فضیلت ثابت دی خو کله چی رسول الله صلی الله علیه وسلم دجومی دورځی تخصیص منع کړی دی نو د نورو ورځو تخصیص په طریق اولی سره ناجائز او ناروا دی. بناءً دعبادت لپاره دهیڅ شی تعین او ټاکل جواز نلری مگرداچی کوم سبي دلیل په تخصیص دوخت او زمانی باندی

١- په شپو کبني دجومی شپه دقيام او عبادت لپاره مه ټاکي او په ورځو کبني دجومی ورځ دروژی نیولو دپاره مه تخصیصه ری مگر داچی بوکس مو دجومی نه مخکی ورځ روژه نیولی وی نو بیا ورسره دجومی دورځی روژه نیول باک نلری.

وجود ولری. دليلة القدر او رمضان په مبارکو شپو کښی چی قیام یعنی عبادت کول مشروع امر ؤ نو رسول الله صلی الله علیه وسلم دهغی خبرورکړی او خپل امت ته ئی په دغو شپو کښی دعبادت دفضیلت پر باب بیان وکړی او په خپله ئی هم دغه فعل انجام کړی دبخاری او مسلم حدیث چی رسول الله صلی الله علیه وسلم پکښی فرمایلی دی: (من قام رمضان ایمانا واحتسابا غفرالله له ماتقدم من ذنبه)^۱ په دی باندی دلالت کوی.

نوکه چیرته دشعبان دمیاشتی دپنځلسمی شپی یا درجب دلومړی جومی او له شپه اویا داسراء او معراج د شپی تخصیص د خاصو مراسمو، محفلونو یا دکوم عبادت لپاره جائز او مشروع امر وی نو خامخا به رسول الله صلی الله علیه وسلم خپل امت ته په دغه برخه کښی هدایت ورکړی وای. او یا به ئی په خپله کړی وی، او که رسول الله صلی الله علیه وسلم داکار په خپله کړی وی نو صحابه کرامو رضی الله عنهم به خامخا

۱- چاچی درمضان په شپو کښی محضی دایمان او ثواب په خاطر قیام (عبادت) وکړی، نو الله پاک به ورته ټول گناهونه معاف کړی او چاچی دليلة القدر په شپه کښی خالص دایمان او ثواب په نیت عبادت وکړی الله پاک به ورته دټولو مخکنی گناهونو بخشنه وکړی.

امت مسلمه ته دهفي نقل از بيان كاؤ او پت به يی نه پريبنوده
مکه صحابه کرام د انبياء عليهم السلام نه بعد بهترين او
ناصح ترين د خلکو دی الله پاک دی در رسول الله صلى الله عليه
وسلم د اصحابه نه راضی شی او الله پاک دی دوی راضی او
خوشحاله کری.

د علماؤ دکلام څخه چی مخکینی تیرشو دامعلومه شوه
چی رسول الله صلى الله عليه وسلم او دهغه اصحابو رضی الله
عنهم څخه درجب داوولی جومی دلومری شی او د شعبان د
منځنی شی د فضیلت په باب کوم دلیل نشته نو دا ثابته شوه
چی ددغو شیو ددرناوی په خاطر خاص قسم محافل او
مجلسونه جوړه ول بدعت او ناروا دی، په همدغه ترتیب درجب
اوه ویستمه شپه چی حینی خلق نی داسراء او معراج شپه بولی
دعبادت دپاره خاص کول جواز نه لری لکه څنگه چی دتیر شوه
دلالتو دمخی ددغه شپه داهتمام په مناسبت محفلونه جوړول
جواز نلری، او دعلماؤ سببی قول دادی چی دغه شپه پته ده
چاته معلومه نه ده، او چاچی ویلی دی چی درجب اوه ویستمه
شپه د «معراج» شپه ده دایو باطل قول دی او په سببی احادیثو
کینی ددی کوم اساس نشته.

مونږ دالله پاك څخه سوال كوو چي مونږ او ټولو
مسلمانانوته په مسنونه طريقو باندې دثبات او عمل كولو
توفيق راكړي او دهغو طريقو څخه مو وساتي چي درسول الله
صلي الله عليه وسلم دطريقو پرخلاف دي.
وصلي الله تعالى على عبده ورسوله نبينا محمد وعلى اله
وصحبه اجمعين.

التحذير من البدع

تأليف سماحة الشيخ
عبدالعزیز بن عبدالله بن باز

(بلغة البشتو)

التحذير من البدع

تأليف سماحة الشيخ
عبدالعزیز بن عبدالله بن باز
(بلغة البشتو)

المملكة العربية السعودية

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بأم الحمام
تحت إشراف وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
ت: ٤٨٢٦٤٦٦ / ٤٨٨٤٤٩٦ فاكس: ٤٨٢٧٤٨٩ - ص.ب ٣١٠٢١ الرياض ١١٤٩٧

بشتو

٢٩

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**